

TABORI izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri v
danem naslednjem dne ter stane
mesečno po št. D 10.—, za ino-
semesno D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

MARIBOR

UREDNISTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon Maribor št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilike, črna. Tele-
fon št. 24. Slike poštnoekvalni re-
žun št. 11.187.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Kopirski se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 16. septembra 1922.

Številka: 209.

Seja načelstva mariborske oblasne organizacije demokrat. stranke.

Pod predsedstvom Ivana Rebeke se je načelstvo demokratske stranke mariborskega okrožja v sredo zvečer v Celju posvetovalo o novem položaju, ki je nastal vsled shoda javnih delavcev v Zagrebu. Do sklepov še ni prišlo. Iz govorov posameznih odbornikov lahko v orientacijo somišljenikov povdarimo nekatere točke:

V stvari sami se zelo pozdravljajo pokret za zadovoljitev Hrvatov brez ozira na stranske namene voditeljev pokreta. Pozdravljajo se, da so pristopili tudi politiki, ki jih iz te strani doslej nismo poznali, kakor gospod Voja Veljković. To je važno, ker je hrvatsko vprašanje le del prečasnega kot finančnega vprašanja. Sporazum s samo osamljeno gospodo, ki ima v narodu malo zaslombe, se nam ne vidi zadostno jamstvo uspeha. Treba iskati Hrvat, ki imajo narod za seboj. Na seji je z zadovoljstvom konstatirano, da je ob priliki punta zaradi žigosanja živine na Hrvatskem slovenski ministar v Vesničevi vladi dr. Kukovec predlagal v sporazumu z ministrom dr. Drinkovićem in dr. Kovačevićem, da se sklene sporazum s samim Radićem, ki je bil v zaporu. To takrat ni bilo sprejeto, akoravno bode moralo tudi do tega priti. V ti smeri treba postopati. Če disidenti hočejo brez nas, delajmo pa ločeno za isti cilj. Ni dovolj, da kdo demokrate sovraži, da bi bil že reševal hrvatskega vprašanja ali pa da je demokratski uskok.

Glede udeležbe dr. Trillerja in dr. Ravnihara je prevladalo mnenje, da oni le govorijo o hrvatskem vprašanju, mislijo pa v resnici na Ljubljano, ker vidijo nesrečo Slovenije, če bi tudi narod ob severni meji prišel do večje upravne samostojnosti.

Narodni socijalci so se mnogo trudili za stike s Hrvati, kar je dobro, akoravno je čudno, da so jim bližji starokonservativci nego žive organizacije slovenskega razumnštva, obrtništva itd. Konečno je pa tudi to njihova stvar. Deržičevo stališče, da naj hodi Maribor le ekspozitura in ne jednako vredna oblast kakor Ljubljana, ne more nas zadovoljiti. Maribor bi nemara potem še napravil ekspozituro v Prekmurju? S tem bi se povišalo število instanc, ko se drugod znanjša. In čemu tako tutorstvo? Imamo v marsičem zdravnejše razmere nego so danes v Ljubljani, ki naj sebe rešuje, če zna.

Govorilo se je še tudi o tem, ali naj nastopa naša organizacija skupno z ljubljansko, pa se je sklenilo, vprašati ljubljance, ali oni to žele. Navajal se je razlog, da v tem trenutku ne izpostavimo naših prijateljev v Ljubljani še večjemu sovraštvu Hribara, Trillerja in Ravnihara, ki agitirajo zoper mladine, ker so zvesti ustavi tudi glede pokrajinske razdelitve. Zato je mnenje, ločeno se bojevat, da ostane ustava v veljavi. Če bi starokonservativci in Deržič zoper zakon 26. aprila izrecno nastopali, treba bi bilo iz naše strani zahtevati rektifikacijo meje do Save.

Iz neučiteljskih usť se je s skrbo povdarjalo, da revizija ustave in boj zoper Pribečevića pomeni vodo na mlin klerikalcem glede šolstva, kar bi vse uspehe demokratske politike v kulturnem oziru spravilo v nevarnost. — Sklenilo se je, čakati še nekaj dni na razvoj dogodkov in potem sklepiti o sklicanju zbora zaupnikov mariborske oblasti.

Pokrajinski namestnik Hribar na Obrtni razstavi.

Razstava podaljšana do 24. t. m.

Maribor, 15. septembra. Danes ob 10. uri je prispel namestnik Hribar, da si ogleda razstavo. Na kolodvoru ga je pozdravil predsednik obrtnega društva Novak. G. Hribar si je do 1. ure razstavo ogledal, se o njej jako laska-

vo izrekel ter se ob 2. uri zopet odpe-
ljal. Do sinoči zvečer je obiskalo raz-
stavo nad 46.000 ljudi. Danes vsled
slabega vremena obisk slabši. Razsta-
va je podaljšana do vključno 24. t. m.

Kraljevski par se vrne do 28. t. m.

Beograd, 15. septembra. (Izvirno.) Dvorna pisarna je dobila nalog, novi dvor do 28. t. m. popolnoma ure-

diti. Vsled tega pričakujejo kraljevski
par za ta dan v Beograd.

Ugibanja o namenih potovanja kralja Aleksandra v London.

Beograd, 15. septembra. (Izvirno.) Presburo javlja iz Londona, da je prispel kralj Aleksander v London popolaoma inkognito in da se izogiblje sprejemanja obiskov, ki bi mogli imeti političen značaj. Tukaj vlada mnenje, da ima kratki poset v Londonu samo namen izvršiti razne nakupe. Ta vest se v beograjskih političnih

krogih v toliko živahno razpravlja,
ker je bila razširjena govorica, da se
je kralj Aleksander radi težavnega po-
ložaja na Balkanu pedal v London itd.
z namenom, tam obiskati nekaj poli-
tičnih osebnosti, ker je potovanje pad-
lo baš v čas, ko je Anglija nastopila
za Grčijo. Francija pa proti Grčiji in
za Kemal-pašo ter Bolgarijo.

Kam krene naša zunanja politika?

Beograd, 15. septembra. (Izvirno.) V ministrstvu za zunanje zadeve si še niso na jasnem glede položaja z ozirom na Grčijo. Pričakujejo instrukcije min. predsednika in zunanjega ministra. Kolikor se more danes pregledati, je Anglija na strani Grčije in Francija s Kemalpašo na strani Bul-

garske. Vsled tega treba v naši zuna-
nji politiki nove orientacije. Na eni
strani gre za veliko prijateljstvo Fran-
cije, na drugi pa za neizpolnitvev mi-
rovnih pogođb in za zadevo četaške
akcije v Macedoniji. (Opomba: Po
zadnjih vesteh so nasprotja med An-
glijo in Francijo izravnana!)

NEVAREN POLOŽAJ NA VZHODU.

Pariz, 14. septembra. (Izvirno.) Kakor poroča Havasova agencija, ne namerava francoska vlada poseči v grško-turško vojno, stoji pa na stališču, da se morajo turške čete držati meje nevtralnega pasa. Kar se tiče morskih ožin, se Francija popolnoma strinja z drugimi zavezniki, da je tu potrebna najširja svoboda, vendar pa se morajo upoštevati tudi upravičene zahteve Turčije.

Pariz, 14. september. (Izvirno.) Havasova agencija je izvedela, da so se na Grškem ozemlju spoprijeli bolgarski komitaši in regularne grške čete.

Pariz, 14. september. (Izvirno.) Danes zvečer odpotuje iz Malte v Carigrad bataljon pešcev, ostale britanske čete pa so pripravljene na odhod.

DR. BENEŠ O VELIKIH VPRAŠANJH SVETOVNE POLITIKE.

Zeneva, 14. septembra. Na banketu švicarskih novinarjev je govoril ministrski predsednik republike Češkoslovaške dr. Beneš. V svojem govoru je predvsem naglasil, da se je splošni evropski položaj znatno poslabšal. Na to je podal pregled raznih političnih sistemov. Evropi škoduje tako egoistična politika kakor čisto idealistična, ki pozablja na to, kar je mogoče. Dr. Beneš se je izjavil za realistično politiko, ki pa imej vedno ideal pred očmi. O razoroženju je dejal: To je pravzaprav vprašanje velikih držav. Ne gre pa zgolj za razoroženje, marveč bolj za omejitve oboroževanja. Ne smemo razoroževati le armad, marveč sočasno tudi politična prepričanja narodov. V nadaljnjem delu svojega govora se je dr. Beneš pečal z manjšinskim problemom in izjavil da bo Češkoslovaška vedno izpolnjevala vse obveznosti, katere je sprejela s svojim podpisom. Kdor pa to zahteva, mora

zahtevati isto tudi od svih drugih držav. (Te Benešove besede naj bi švicarski novinarji razložili zlasti Italijanom in Avstrijcem, ki ob vsaki priliki naglašajo potrebo manjšinskega varstva, sami pa ne spoštujejo nič naj primitivnejših pravic. Op. ured.) Dr. Beneš se je dotaknil tudi avstrijskega vprašanja. To vprašanje je po njegovem mnenju le del celotnega problema evropske obnove, problem ozdravljenja gospodarskega in političnega življenja na celem kontinentu. Zlasti pa to velja za Srednjo Evropo, kjer se je Avstroogrska razpadla v vrsto posameznih samostojnih držav. Zato pa se morajo baš te države gospodarsko povzdigniti, a to je mogoče le poton mirnega razvoja. Češkoslovaška je skušala takoj po sklepu mirovnihih pogođb navezati ožje stike z novimi državami, zlasti kar se tiče prometa in gospodarstva. Tako bo s pomočjo pogođb mogoče nadomestiti stari avstroogrski sistem z novim gospodarskim sistemom, ne da bi trpela suverenost posameznih držav. V vseh prizadetih državah je predvsem treba dvigniti produkcijo in kar najbolj štediti. To pa mora storiti posamezna država iz lastne moči in v popolni neodvisnosti. Dr. Beneš upa, da bo tudi Avstrija pokazala dovolj moči, da se ohrani, in krediti, ki so ji v danem trenutku potrebni, naj bodo le pripomoček, da čim prej okreva s svojo notranjo močjo.

BORZA.

Curih, 15. septembra. Predborza. Pariz 40.50, Zagreb 1.95, London 23.63, Berlin 34½, Praga 17.65, Italija 22.55, Newyork 533½, Dunaj ¼ (sedem osmink), Budimpešta 21, Varšava 8. Sofija 3.35.

Dr. O. Pirkmaier:

Ali je dopustna združitev več oblasti za posamezne upravne panoge?

(Konec.)

Člen 98 ustave določa v nadaljnjem. »Veliki župan je vrhovni predstojnik splošne državne administracije v oblasti, kolikor ne obstoje z zakonu za posebne posle državne uprave posebne instance za eno ali več oblasti. Zadnji stavek se uporablja kot pravni argument za dopustnost združitve teritorialne kompetence za kako upravno panogo. Brezdvomno modificira to določilo zadnji odstavek člena 95 ustave, ker predvideva obstoj posebnih upravnih instanc tudi za več oblasti, katerim instancam ne načeljuje veliki župan. To pa ne more veljati za posle občne uprave, ker bi sicer zakon o občni upravi ne bil v skladu z ustavo. Radi tega loči ravno tu stilizacija med občno in posebno upravo.

»Obrazložjenje« uprave k načrtu zakona o splošni upravi izrecno ugotavlja, da je pojem »občne uprave« vzet iz gornjega člena. Nadalje pravi »obrazložjenje«: »U prvom odeljku trebalo je pre svega ograničiti pojem opšte uprave prema drugim upravnim granama. Centralna uprava podeljena je za nekoliko grana, od kojih se svaka upravlja po posebnim medjusobno nezavisnim resorima. Na teritoriju jedne oblasti, okruga ili sreza to se ne sme ovako sprovesti, jer tu traži pored ekonomskih razloga i potreba skladnosti administrativne akcije, da su sve upravne grane udružene u jednom nadležstvu.

Od tega načeta mora se, da se odstavi samo u pogledu onih upravnih grana, koje zbog svoga specijalnog načela traže naročitu organizaciju. U poslednje vreme opaža se u našoj državi naročita tendencija, da svaka od upravnih grana, koje čine centralnu upravu, ostvari sebi posebnu od drugih sasvim odvojenju organizaciju do najnižjih upravnih jedinica. Ova tendencija međutim nije ničim opravdana, a vodi opasnom rastrojstvu državnog avtoriteta kod nižjih upravnih jedinica. — Zbog tega ovim načrtom zakona treba, da se povrati opet stari oporban sistem koncentracije u oblasti i srezi svih onih upravnih grana, koje nemaju takav specijalni karakter, da bi iskavale naročitu odvojenju organizaciju. Takav karakter pripada samo onim upravnim poslovima, koji spadaju u nadležnost ministarstva: Spoljnih Poslova, Vojske i Mornarice, Pravde, Financija, Saobraćaja i Šuma i Ruda, u koliko se odnose na upravu državnih domena. Svi drugi upravni poslovi spadaju u pojam opšte uprave i treba, da so koncentrirani u oblastima i sredovima kod jednog nadležstva. Specijalnim zakonima mora se ostaviti, da regulišu odnose organa opšte uprave prema drugim posebno organizovanim upravnim granama.

Iz gornjega so motivi zakonodajalca jasno razvidni, tako da ne more obstajati nikak dvom, da je mogoče združiti več oblasti v eno teritorialno kompetenco le glede panog, ki ne pripadajo splošni upravi, temveč jih prištevamo k »posebnim poslom državne uprave«, kakor jih označuje člen 98 ustave.

Ako rezultat teh raziskovanj uporabimo na vprašanje, ki je nastalo v zadnjem času glede šolske, zdravstvene in finančne oblasne uprave v Slove-

miji, pridemo do zaključka, da bi mogla ostati po današnjem pravnem stanju skupna glede financ — s čemer se ni rešeno, da bi to bilo umestno; glede šolstva, ki je po ustavi državno ter spada brezdvomno v resort min. prosvete, torej v občo upravo, in narodnega zdravja pa ni dvoma, da se mora upravljati kakor vse druge pango obče uprave v teritorialnem okviru ene oblasti. To velja seveda le za državno upravo.

Kar se tiče samouprave, pa določa zakon o oblastni in srezki samoupravi v členu 38. izrecno: »Za izvrševanje večjih ekonomskih in kulturnih poslov, ki bi zahtevali skupno delovanje, se smeta dve ali več oblasti združiti. O tem odločajo oblastne skupščine z odobritvijo kraljeve vlade.«

Ta izrečna določba glede združitve oblasti za gotove samoupravne posele nas potrjuje v naziranju, da bi zakon o obči upravi moral tudi vsebovati slično določilo glede državnih občeupravnih poslov, ako bi bila taka združitev oblasti dopustna in bi je bil zakonodajalec želel. Tako je n. pr. glede srezke uprave v čl. 20 izrecno navedeno, da smejo po posebnih razmerah biti posamezni strokovni referenti postavljeni za dva ali več srezov.

Objavljam gornja razmotrivanja iz strogo pravnega stališča z željo, da bi se taka javna vprašanja v bodoče ne razpravljala nestrokovno, ne le ker je neekonomično porabljati energijo za »prazno slamo«, temveč, ker to škoduje tudi našemu ugledu.

Službena izjava glede bolnic v Sloveniji.

Z ozirom na razne novinske vesti o stanju bolnic v Sloveniji objavlja ministrstvo narodnega zdravja:

Povodom inspekcije sanitetnih ustanov v Sloveniji so se odkrile razne nepravilnosti v službi; krivci bodo po izvršeni preiskavi pozvani na odgovornost.

Razni dnevni listi v Sloveniji so slikali radi krize v bolnicah državno upravo v slabi luči in kakor da se ministrstvo narodnega zdravja ni brigalo za bolnice. Med tem je resnica: od vseh pokrajin je dobila Slovenija največ denarnih sredstev v razmerju s številom svojega prebivalstva. V budžetu za leto 1922-23 je predvidenih na 1 prebivalca

v Sloveniji	23 Din.
v Hrvatski in Slavoniji	10 »
v Dalmaciji	16 »
v Bosni in Hercegovini	12 »
v Črni gori	16 »
v Srbiji	17 »
v Bački, Banatu in Baranji	12 »

Ako se računajo tudi dohodki v posameznih pokrajinah, ki se zadržujejo za potrebe narodnega zdravja, tudi v tem slučaju je Slovenija — računajoč na eno bolniško posteljo — dobi-

Radivoj Rechar:

Po Bački.

(S kongresa jugoslovenskih novinarjev).

Spomladi leta 1916. me je slučajno prinesla usoda prvič v Bačko. Potoval sem preko Baje, Subotice in Segedina na Sedmograško in ker sem moral v Subotici čakati dlje časa na nadaljno zvezo, sem se podal tudi v mesto. Čital sem bil nekoč, da je Subotica največje jugoslovensko mesto, zato me je seveda zanimalo, kako izgleda. Prehodil sem par bližnjih ulic. Napisani so bili vsi brez izjeme madžarski in tudi ljudje, katere sem srečaval, so govorili le madžarsko, niti ene same jugoslovenske besede nisem slišal v tem največjem jugoslovenskem mestu. Ko sem sedel zopet v kupažo nadaljujoč pot proti zeleni Sedmograški, mi je bilo hudo pri srcu — mislil sem na Subotico, mislil na desetisoče naših ljudi, ki tonejo tam v madžarskem morju. — Kakšen bo izid svetovne vojne? Ali bo prinesel osvobodjenje tudi Subotici? Sedemdesetimiš tisočem subotičkih Bunjevcev in Srbov?

Solnce svobode, ki je zasijalo leta 1918. jugoslovenskim pokrajinam to stran Donave, Save in Drine, tudi na Subotico ni pozabilo. Zmagoslavna srbska vojska je na svojem triumfalnem pohodu od Soluna preko Skoplja, Niša in Beograda zasedla tudi to naj-

la več nego ostale pokrajine. Bolnicam v Sloveniji je bilo po podatkih računovodstva v Ljubljani v prvih 7 mesecih na razpolago povprečno 15 din. za bolnika na dan. Dočim so uprave oslabilih bolnic v državi mogle s to svoto do konca izhajati, so uprave bolnic v Sloveniji omejile svoje delovanje in odpustile večino bolnikov. Isti čas je bila izvršena tudi inspekcija v bolnicah v Dalmaciji in je ob tej priliki ugotovljeno, da so dalmatinske bolnice, ki so vodene v najboljšem redu z istim zneskom za oskrbo bolniav mogle čisto dobro izhajati do konca, da so bolnike dobro hranile in da se niso nič zadolževale.

Uprave bolnic v Sloveniji so pač omejile sprejemanje bolnikov na najmanjšo mero, niso pa omejile števila uslužbencev, tako da je za časa inspekcije v posameznih bolnicah prišel po en uslužbenec na vsakega bolnika.

Uprave bolnic so brez vsakega postavnega odobrenja zadolževale državo v nasprotju s pozitivnimi zakoni tako da se niti danes ne zna za točni znesek teh dolgov, zdravstveni odsek v Ljubljani pa jih je neločno izkazoval. Da upravo pokrijejo te protizakonite dolgove, so v nasprotju z zakonom iz rednih kreditov plačevale dolgove prejšnjih let in na ta način onemogočale prehrano bolnikov. Povrh je uprava bolnic v Ljubljani delala dolgove v tuji valuti in na ta način vsled narastka kurza tujega denarja oškodovala državo za velike zneske.

Posamezni uradniki so bili na dopustih brez odobrenja.

Zdravstveni odsek v Ljubljani je izdeloval budžet v nasprotju z zakonom. Izvršila so se naročila, katerih upravičenost se ne more upravičiti. Razrešenje dr. Drobniča, zdravnika — šefa v zdravilišču Topolšici je bilo izvršeno vsled pritožbe nad polovico bolnikov radi nepravilnosti v zdravilišču; objektivna preiskava se ni mogla izvršiti, dokler je on v lastnosti šefa — zdravnika v zdravilišču; akti o preiskavi so pred disciplinarno komisijo.

Pokrajinski sanitetni svet v Ljubljani je prekorajil svojo po zakonu odrejeno kompetenco, spuščajoč se v oceno vprašanj, ki ne spadajo v njegovo pristojnost, vsled česar so njegovi člani razrešeni svoje dolžnosti in je odrejena nova volitev.

Radi vseh teh pojavov je odredilo ministrstvo podrobno preiskavo. Za sodaj so razrešene od svojih dolžnosti vodilne osebe, njihova mesta se izpopolnijo po zakonu. Vsi, ki so s svojim postopkom prizadeli državi škodo, bodo odgovarjali zanjo moralno in materialno.

Obiščite Obrtno razstavo!

večje jugoslovensko mesto, ki je otem po mirovni pogodbi v Trianonu bila definitivno priključena naši mladi državi Jugoslaviji. Subotica je jugoslovensko mesto! Ta zavest me je navdajala, ko sem se odpravljal na kongres Jugoslovenskega novinarskega združenja v Subotico. A kako izgleda sedaj ta Jugoslovenska Subotica? Je li res jugoslovenska? Ni li morda jugoslovenska le po imenu? Taka in enaka vprašanja so se mi budila v mislih, ko sem vstopil na našem mariborskem glavnem kolodvoru v sredo 6. t. m. v češkoslovaški brzovlak z ostalima dvema mariborskima tovarišema, Spindlerjem in Golobom. Jadro je drvel vlak preko naše lepe slovenske zemlje, zavite v prve jesenske megle proti Zidanmu mostu in proti Zagrebu, glavnemu mestu Radičeve »čevčevske republike«, kjer smo se za par ur ustavili, da počakamo na drugi brzovlak, ki nas z državnega kolodvora povede preko Slavonije v baške ravnine, proti Subotici. Na državnem kolodvoru, kjer so se nam pridružili še ljubljanski in zagrebški in dalmatinski tovariši smo dobili poseben vagon, zasedli svoja mesta, se namestili kolikor mogoče udobno za nočno potovanje ter potem odbrzeli dalje. Polagoma nas je enega za drugim premagal spanec. Zaspali smo in se prebudili komaj zjutraj, ko je bil že dan. Vlak je

Politične vesti.

* Demoratski poslanski klub se sestane krog 20. t. m. Upati je, da bodo do takrat nastale difference izravnane.

* Plenarna seja Društva narodov. Poohodnja plenarna seja Društva narodov, ki je bila določena za četrtek, se je preložila na petek.

* Vedno večje komplikacije na vzhodu. »Idea Nazionale« piše, da more angleška taktika odganjanja le škodovati antanti. Povrh tega bi Italija ne morla trpeti sosedstva Jugoslavije ali Romunije na Marmarskem morju. »Corriere d'Italia« izraža skrb, da bo angleška politika izzvala težko komplikacije. — Tudi v Beogradu se zelo resno presoja položaj na vzhodu. Grški diplomatski zastopnik Diamandopoulos je opozoril našo vlado na gibanje bolgarskih čet ob grški meji in na priprave razbojniških tolpa za vpad v Tracijo, da olahkotijo nastop bolgarske armade v Dedeagažu.

* Poljska v Mali antanti. Min. preds. Pašić je te dni podal izjavo o politični situaciji, v kateri izjavi med drugim tudi, da se je Poljska popolnoma pridružila Mali antanti.

* Iz češkoslovaške socialne krize. Kakor poroča »Bohemia« je sklenila zveza industrijev Severne Češke odpovedati delavstvu kolektivno pogodbo z rokom štirih tednov.

* Grški kolonisti zahtevajo odstop Konstantina. Številni na Angleškem in v Ameriki živeči grški kolonisti so sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da kralj Konstantin odstopi in da se povrne Venizelos v domovino.

* Antanta in turški problem. »Daily Chronicle« piše o francoski politiki nasproti Turčiji: Treba je, da se govori jasno. Velik del pariškega tiska piše o turških zmagah kakor da so trijumf Francije. Če je to res mišljenje oficijelne francoske politike, tedaj to pomeči konec antante. Francija lahko podpira Turke v njihovih vojnih podvzetjih, ne more pa istočasno ostati v antanti z Anglijo. Francija mora voiti med britanskim prijateljstvom in prijateljstvom vojaško agresivnega turškega carstva.

č IV. zbor komunistične internacionale se vrši začetkom oktobra v Rusiji.

Dnevna kronika.

— Shodi nar. poslanca dr. Kukovca v Prekmurju. Severno Prekmurje, ki je vseskozi demokratsko, je povabilo nar. poslanca dr. Kukovca za nedeljo 17. t. m. na tri shode: v Tišinec, Križevce in Bodonce, da se mu zahvali za dosego prostega uvoza hrane za poljske delavce iz Madžarske, za izposlovanje otvoritve prometa na njihovi železnici Hodoš—Murska Sobota in za zaščito evangeljskih učiteljev in du-

brzel preko nepreglednih ravnin, skrbno obdelanih in obsejanih s koruzo, krompirjem, zeljem, ajdo, tobakom itd. Bačka. Kaj bi bila naša država brez teh rodovitnih ravnin Bačke, Baranje in Banata? Ravno to, da so pripadle te rodovite ravnine naši državi, nam daje prednost pred vsemi ostalimi nasledstvenimi državami. S takim bogatstvom kakor ga izkazujejo Bačka, Baranja in Banat se ne more ponašati nobena država v Evropi. Ta zemlja je žitnica naše države, ta zemlja je vir našega izvoza, našega blagostanja.

Bilo je v četrtek zjutraj krog sedme ure, ko je naš brzovlak zavozil na subotičko postajo. Na kolodvoru so vihrale državne in narodne zastave, ves peron je bil ozaljšan z zastavami in zelenjem. Jugoslovenska Subotica se je odela v slavnostno zunanjost, da čim slovesneje pozdravi zastopnike jugoslovenskega javnega mnenja, predstavnik šestih velesile. Oficijelnega sprejema, ki je bil predviden, pa ni bilo, ker so nas Subotičani pričakovali komaj za 11. uro, misleč da dopotujemo skupaj z Beograščani. Kljub temu je prispel kmalu po našem prihodu na kolodvor agilni predsednik subotičke sekcije JNU tovariš profa Marko Protić ter nam razdelil nakaznice za stanovanje, kopanja in vožnje s čolni po Paličkem jezeru ter za tramvaj.

lovnikov pred sitnostmi naše birokratske uprave.

— Na izjave dr. Ravniharja. Kakor je iz »Slov. Naroda« razvidno, hoče tolmачiti dr. Ravnihar v našem listu podano izjavo dr. Kukovca, kakor da je od demokratske stranke odvisno, kdaj bode uradniška pragmatika sprejeta. Če je pa izvoljen — kakor smo čitali — akcijski komite, da se zruši sedajna vlada in je stopil na čelo tega komiteja v imenu Slovencev dr. Ravnihar, je vprašljivo, kaj je z delazmožnostjo narodne skupščine. Brezdvomno je, da sta gg. Davidovič in Vejković dovolj jaka, da sedajno vlado, ki ima pičlo večino, zrušita in da se bode sestavljala nova vlada. Po parlamentarnih običajih se vpraša za nasvet s strani krone predsednik narodne skupščine, ki predlaga osebo, katera naj sestavi novo vlado. Ker je bil dr. Ravnihar, ki je član demokratske stranke, postavljen za eksekutorja v Zagrebu storjenega sklepa zrušitve vlade, je gotovo kompetenten, dati javnosti in tudi uradništvu pojasnila, ali nova jugoslovenska zajednica namestila pripustiti funkcioniranje sedajnega parlamenta in sedajne vlade. Gre za trenutek, kdaj se začne uradniška pragmatika reševati. To vprašanje je stavljeno brez vsake osti proti dr. Ravniharju, ker za nas ni nič hudega, če prevzame dr. Ravniharjeva struja odgovornost za daljne dogovore v državi.

— Smrt sošolca kralja Petra. Dne 3. t. m. je umrl v Franzfeldu evangeliški duhovnik Julij pl. Meruji, nekdanji sošolec kralja Petra I. Osvoboditelja na vojaški realki v Kesegu na Madžarskem. Pokojnik se je vedno s spoštovanjem spominjal svojega sošolca Petra ter ga nameraval pozneje, ko je postal kralj, tudi posetiti, če sar pa radi bolehnosti ni storil.

— Izlet srbskih seljakov v Dravsko dolino je bil v sredo 13. t. m. Ljudstvo jih je povsod prisrečno pozdravljalo. Ogladali so si tovarne v Rušah in Falske naprave, kjer so bili tudi pogoščeni. Popoldne so jim Rušani priredili lepo slavnost na Novakovem vrtu. Na kolodvoru jih je velika množica slovesno sprejela, dekleta so jih obsule s cvetjem. Na slavnosti je bilo izmenjanih mnogo prisrčnih nagovorov s slovenske in srbske strani. Pevci »Glasbene Matice« iz Maribora so zapeli več pesmi. Plesalo se je tudi »kolo«, ki so ga začeli Srbi, a so vstopila tudi naša dekleta. K odhodu je množica spremljala z lampijoni srbske seljake na kolodvor. Včeraj v četrtek so odšli srbski seljaki v ljutomerske gorice.

— Najbogatejše mesto v Jugoslaviji. Najbogatejše mesto v Jugoslaviji je Subotica, ker ima za 32 milijard kron zemljišč ter za 20 milijard hiš kljub temu pa Subotica še danes nima ne vodovoda ne kanalizacije.

Naglo smo se porazdelili vsak na svojo stran, vsak na svoje stanovanje, da se umijemo in preoblečemo. Jaz in še nekateri drugi tovariši smo dobili stanovanje v letoviških hotelih na Paliču, oddaljenem 9 km od mesta. Sedli smo torej v tramvaj ter se odpeljali proti Paliču. Priznati moram odkrito, da mi prvi trenutek ni bilo ljubo, da bom moral stanovati celih 9 km daleč od mesta, kjer se ima vršiti kongres, skrbelo me je posebno to, kako se bom vračal zvečer domov, ko vozi zadnji tramvaj na Palič že ob 22. uri. Enake skrbi so obhajale tudi ostale tovariše »Paličane«. Toda ko smo prispeli ven na Palič, ko smo videli vso lepoto tega res divnega kotička, lepe hotele sredi krasnega parka ob sinjem jezeru, ki se razprostira gotovo v dolžino kakih 8 km in ko smo izvedeli, da so nas s tem, da so nas namestili tu, še prav posebno počastili, smo se kmalu potolažili in bili docela zadovoljni. Tudi skrb glede povratka ponoči se je izkazala kot nepotrebna, kajti Subotičani so poskrbeli tudi za to — o polnoči nam je stavilo ravnateljstvo subotičkega tramvaja brezplačno na razpolago posebne vozove, za kar zasluži vsa zahvalo in priznanje.

(Dalje prihodnjik.)

Katerem stoji ob levi strani ženska z otrokom v naročju, na desni pa boso-mogi delavec s predpasnikom gledajoč kvišku. Na vrhu je palma, v kateri se nahajajo ena ženska in 2 moška predstavljajoč ples »Kola«. Na desni strani oltarja se pa nahaja osnutek Slomškovega spomenika, predstavljajoč Slomška, ki sedi na skali v levi knjigo držeča in gleda v dolino na »Kolo« plesajočo deco, na podnožju kipa so vrezane besede »Preljubo veselje, o kje si doma.« Zraven tega osnutka se nahajata dve podobi v reliefu predstavljajoči Kristusovo zadnjo večerjo. Prav markanten je apostol Peter. Tik tega stoje razstavljeni in tudi že prodani izdelki foto športne hiše Adolfa Ferrissicha v Celju. Nasproti tega pa je razstavljena pisarna od mizarja Ivana Ivana Pajta. Pod mostom 14 in tapetnika Ferdo Kuharja Slovenska ul. 12, vsebuje pisalno mizo, 3 z usnjem prevlečene naslanjače, divan in omaro za knjige. V 1. nadstropju se nahaja 33 slik akademičnega umetnega slikarja Oskarja pl. Pistorja, ki so vse brez izjeme lepo izdelane in povsem pohvale vredne, samo označene cene so za današnje razmere vendarle malo previsoke. Joža Volčič, Slovenska ul. 36 in Ferdo Kuhar Slovenska ul. 12, sta razstavila malo sprejemno sobico, katera je tudi že prodana. Zraven te pa sta razstavila tapetnik Franc Wallner Grajska ul. 2 in mizar Anton Sajko iz Bresternice pri Mariboru veliko obiskovalno sobo, ki je tudi že prodana. I. Brandl je razstavil glasovir iz svoje delavnice v Strossmajerjevi ul. Ivan Safarič, mizarjski mojster, Splavarska ul. je razstavil iz starega dravskega mostu lično izdelano pohištvo in žibelko, 12 stolov, mizo, kredenco in omaro. Na galeriji se nahajajo razstavljeni predmeti knjigovoznice in papirne industrije Vilka Weixla Jurčičeva ul. 10, Cirilove tiskarne in knjigovoznice, Koroška c. 5, tvrdka Benčina & Tomec Mlinska ul. litografije in kamenotiskarne Leo Slamič, Vojašniška ul. 10, tvrdke Miha Vahtar Gosposka ul. (lastni izdelki). Štefan Koter, mizar, Dravska ul. je razstavil obednico za 4 osebe. Mizar Jurij Zupančič, Orožnova ul. 7, spalnico za 2 osebi, mizarja Staudinger & Belina, Mlinska ul. 5, tudi spalnico, tapetnik Blaž Jagodič, spalnico z naslanjači, ki se dajo spremeniti takoj v posteljo. Bratje Wudler, tovarna kovinskih izdelkov, Meljska c. 55, sta razstavila nekoliko svojih izdelkov; Fran Sorlini, Varaždin, Jugoslovanska kovnica je razstavila različne pozlačene, zlate in srebrne kolajne. Ivan Kovačič, steklarski mojster, Koroška c. 3 in fotograf C. T. Meyer, Gosposka ul. 39, Ljudevit Kiesser, Gregorčičeva ul. 20 sta razstavila svoje fotografije. Kovaški mojster Josip Antloga, Trg svobode, je razstavil pleteno mizo, naslanjače in košarice. V sobi, kjer je razstavljena obleka in perilo, so sledeče tvrdke: Tvojnica perila Maks Durjava in drug, Marija Repš, Slovenska ul. 16, L. Letonja, Aleksandrova c. 23, Fr. Magerl, Koroška c. 41. Blago za moške in ženske obleke: Jakob Kele, skladišče oblek in krojaški atelje, Stolna ul. 5, pri katerem je razstavljena obleka de-

loma prodana, Martin Orehove, krznar in izdelovatelj raznih čepic v Celju, Ivan Kvas, klobučar, Meljska c. 74. Razstavljeni kobuki so deloma prodani. Roza in Adela Armbruster, modni salon, Vetrinjska ul. 17. Krojači: Fran Cverlin, Aleksandrova c. Anton Sajko, Frankopanova 10, Konrad Mihelič, Gosposka ul. 32, Jernej Naveržnik, Marijina ul. 24. Dominik Fabjančič, Jurčičeva ul. 5, Leopold Kokalj, Gregorčičeva ul., Josip Tomazič iz Celja, Ant. Belec iz Logarove, pošta Sv. Križ pri Ljutomeru, Marija Fasvald, damski salon, Trg svobode 1, Antonija Tauz, Gosposka ul. Razstavljena obleka je deloma prodana. Ljudevit Šetina, krojaški atelje, Miklošičeva ul. 4 je razstavil zelo okusno izdelane uzorce, kateri so vsi prodani. V tem oddelku so razstavili tudi: Pavel Nedog, zavod za kemično barvanje in čiščenje oblač v Mariboru, Gosposka ul., Milan Petek akad. slikar v Slov. Bistrici, Gustav Kocbek, umetni slikar v Račjem pri Mariboru in Franjo Ambrožič, sobo-črkoslikar, Grajska ul., črkoslikar Gustav Philipp, Vetrinjska ul. 11, Rudolf Perič v Strnišču, izdelovatelj bičevnikov vseh vrst, Pletarna Pajtler, gačitelj živali iz Pekre pri Limbušu. V sredini oddelka oblek in perila je razstavil Josip Pest iz Zagreba patentirani izum za krojenje ženskih in moških oblek.

Vajeniška razstava.

Vsa dela so tukaj prava mojsterska, imena teh vajencev so: Adolf Stauber, Josip Kristl, Vinko Maurič, vsi pri črkoslikarju Gustav Philipp-u v Mariboru; Jurij Kovač pri ključavničarskem mojstru Lovrencu Maroltu je napravil krasen mlin iz medenine. Rajko Arzenski pri knjigovozniku mojstru Vilku Weixlu, Franjo Vrabc, Janez Golob in Erna Sojč pri kiparskem mojstru Ivanu Sojč-u, Vili Blatnik pri čevljarju Jakobu Hulka v Krčevani, Bogomir Bajnkihhar pri čevljarjem mojstru Rudolf Monjaču, Iv. Beuc in Franc Beškovec pri Štefan Doberšek, čevljarjem mojstru v Mariboru, Franc Radolič pri čevljarju Viktor Šenku, Jernej Seligo pri čevljarju tefan Centrihu, Franc Bogatin pri čevljarjem mojstru Jakobu Zollensteinu, Franjo Oprčkal, Ivan Drizg, Josip Menhart, vsi trije vajenci pri sedlarskem mojstru Ivan Kravosu, Anton Horvat pri sedlarskem mojstru Rupertu Boriko, Bolfenk Štampar pri sedlarju Martinu Schönwetter, Miho Forstner pri mizarju Rudolfu Rahs v Sv. Lovrencu pri Mariboru, Josip Munda pri krojaču Matiju Mesarič, Amalija Mastnak, vajenka pri krojaču Dominiku Fabjančiču, Viktor Rol pri ključavničarskem mojstru Franjo Kumeru, Robert Meglič, pri kolarskem mojstru Anton Podkrižniku, Franc Kočvar, Andrej Marčec, Peter Zdravec, vsi trije pri sedlarskem mojstru Andreju Marčecu v Središču ob Dravi, Franjo Molnar in Josip Čretnik pri kolarju Slavkotu Lešniku, Maks Vabič pri kolarskem mojstru Stajniku.

V paviljonu na dvorišču

so razstavili svoje mojstrske izdelke: čevljarjski mojstri Ivan Krojs, Koroška

c. 18, Dragotin Roglič, Koroška c. 19, Rudolf Monjač, Tattenbachova ul. 24, Anton Gaberšek, Slovenska ul. 24, Štefan Doberšek, Slovenska ul. 16, Jes. Sulič, Aleksandrova c. 30, Krištof & Kodrič, Slomškov trg 14, Viktor Šenk, Linhartova ulica, Jurij Čurin v Ormožu, Ignac Potočnik, Šelenburgova ul. v Ljubljani, Ivan Globan, Zagreb, Ilica 148, z novim sistemom, po katerem se napravi iz 1 para sedem parov čevljev, kakor tudi Združeni čevljarjski mojstri v Mariboru in tovarna lesenih klincev ravnateljstva Attemsovih posestev v Slov. Bistrici; Franjo Žnider in Karl Ussar, tovarna tehtnice, sta razstavila raznovrstne tehtnice. Znamenite so peči za kurjenje z žagovino, ki jih je razstavil iznajditelj Ivan Kolman iz Slovenjgradca. Te peči dajo temperirano 5 do 6 ure trajajočo toploto. Ključavničarski mojstri: Fr. Žnider, Pobreška cesta 2, Leopold Wiedmann v Guštanju, Anton Ludvig v Ljutomeru, Ivan Sirak, Pobreška c. 15, Franjo Farič, Kralja Petra trg Maribor, Ferdo Babič, Kopališka ul. 19 in kotlarji: Lovrenc Tomazič, Sodna ul., Henrik Oman, Glavni trg 4 Štefan Horvat v Ptuj, kakor tudi batje Sternberger, tovarna za baker in žolto med v Slov. Bistrici, Adolf Hofer izdelovalnica štedilnikov v Šoštanj in Anton Šinkovec, mehanična terilnica in predilnica Kranj, Grosuplje podružnica Celje-Maribor in Ivan Adamič, I. kranjska vrvarna in trgovina s konopnino v Mariboru, Gosposka ul., so razstavile svoje izredno lepe izdelke. Tudi gakov Kalka, strokovni učitelj v čevljarjski stroki, Krčevina pri Mariboru, je razstavil svoje izdelke. Tik teh so razstavili svoje izdelke koljarji: Anton Podkrižnik, Frančiškanska ul. 13, Josip Stajniko, Jugoslovanski trg 3, Slavko Lešnik, Pod mostom, Josip Pečar, veterinar in podkovski mojster, Pod mostom 10, sedlar in čištillec vozov Jakob Majcen v Ormožu in izdelovatelj vozov in kočij: Miha Počivalnik, Tržaška cesta 8 in Franc Pengler Mlinska ul. 44. Ivan Jasiković iz Zagreba, Palmotičeva ul. 39 ima v svojem lastnem paviljonu pri izhodu iz objekta A turško kavarno in razstavljena tudi orientalska ročna dela in orientalske obleke.

Ključavničar Franjo Kumerc, Pod mostom 10, je napravil otroško garnituro: mizo in dva stolčka, ter 14 takih garnitur prodal. Razstavil je tudi druge v ključarstvo spadajoče izdelke, ki so tudi deloma že prodani.

Gospodarstvo.

g Sejmko poročilo. Dne 12. septembra se je prignalo 9 konjev, 7 bikov, 165 volov, 369 krav in 3 teleta. Skupaj 533 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 12. 9. 1922 so bile sledeče: dobeli voli 1 kg žive teže od 31 do 36; poldebeli voli 22 do 30 plemenski voli 22 do 30; bikji za klanje 22 do 35; klavne krave debele 21 do 25; plemenske krave 17 do 20; krave za klobasarje 13 do 17; molzne krave 17 do 23; breje krave 17 do 23; mlada živina 22 do 30; teleta —; svinje plemenske —; poldebele za zakol 1 kg

mrtno teže. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 64; II. vrste 60; meso od bikov, krav in telic 44 do 55; telečje meso I. 64; II. 60; svinjsko meso sveže 90 K.

g Neplačane inozemske fakture se morajo, kakor nam sporoča Centralna banka v Mariboru, najkasneje do 15. t. m. naznaniti odboru Narodne banke v Ljubljani. Kolek 13 dinarjev. Priloga: dokaz, da dolg ni poravnal. Prijave brez dokazila se ne upoštevajo.

g Izvoz Jugoslavije v prvi polovici 1922. Statistični oddelček trgovinskega ministrstva glede izvoza za julij 1922 je končal svoje delo. Za prvo polovico 1922 izkazuje izvoz v vrednosti din. 1.631.483.555, za 471.431.573 din več ko v prvi polovici l. 1921.

g Oblastni inšpektorat finančne kontrole se ustanove v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju in Cetinju.

g Carinski posredovalci in carinjenje. Glasom »Jugoslov. Lloyd« se vsi odslej carinanje po postopku in pravilniku samo pri carinarnah ter njih oddelkih in odsekih v krajih, kjer ni priznanih carinskih posrednikov.

g Na ljubljanskem velikem semnju so, kakor poroča »Jutro«, napravili razstavljalci, katerih je bilo zavisem krog 800, za približno 2 milijardi kron kupcij.

g 40 milijonov zlatih mark avstro-ogrsko banke so prepeljali te dni v Prago kot češkoslovaški del zlate zaloge Avstroogrsko banke.

g Razširjenje tvornice. Tvojnica za poljedelske stroje in hivalnica Rakusch & Kirbisch v Celju je kupila od mesta nov svet in se bo znatno razširila.

Objave.

§ Zahvala. Podpisani odbor se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k uspevanju veselice delavskega kolesarskega društva ob priliki 25 letnice. Posebej zahvaljuje kom. inženerske podoficirske šole za dobrohotno prepustitev veselicega prostora, kakor tudi gosp. sped. Tončiču in tt. Ludvigu Franz in sinovi za brezplačno dostavo prevoznih sredstev, Veselični odsek.

§ Objava. Delavsko kolesarsko društvo priredi dne 15. oktobra veselico v zvezi z vinsko trgatvijo in se že danes c. občinstvu priporoča za mnogobrojen obisk. Vljudno se naproša vsa c. društva, da na ta dan opuste svoje prireditve.

§ Mestni kino. »Umorna smrt«, lečrasna nemška narodna pesem v 6 činih z Lil Dagoves in Bernhartt Götze v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in pondeljek.

Listnica uredništva.

G. K. Konjice: Za Boga, listi vendar niso zato tu, da naj opišejo vsak gibljaj kakke uradne osebe. Če vam orožnik stori kako neumnost, javite oblasti. Zdravo!

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Sprejmeta se dva kovaška vajenca, po možnosti nemškega in slovenskega jezika zmožna, pri Emerich Laminger, Maribor, Slovenska ulica št. 26. 1687 3-3

2-3 dijakinje se sprejmejo na stanovanje in hrano. Korščeva ul. 22, prtiličje. 1687

Enonadstropna hiša z lepim vrtom, električno razsvetljavo in velikimi stanovanji se takoj proda. Ponude na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 1684

Najprimernejše darilo šolskim novincem »FROMOVA STAVNICA«, ušlo za igraješe učenje štivanja in pisanja. 1686 5-3

Prazni zabejl za oddati pri J. Baloh, Maribor, Grajski trg št. 3. 1680 3-2

Spalna garnitura iz trdega lesa 1500 D, postelja, trdi les, 200 D, omara, mehki les, 100 D. 2 pregrinjali za postelje 300 D, Marijina podoba 140 D, damska baržunasta jopa 400 D, dolga zimka suknja, vatrana in svilo podložena 420 D. Vpraša se: Rotovski trg 8, I. nadstr., levo. 1686

Posestvo, 17 oralov (vinograd, gozd, sadonosnik, vrt) se takoj proda z vsem inventarjem in pridelki, ali pa se zamenja za stanovaško hišo z lepo delavnico ali dvoriščem v sredini Maribora. Posredovalec izključeni! Natančnejši podatki v trgovini Podgoršek, Slovenska ulica. 1675 3-2

Ne pozabi naročnino!

ŠPAGO, vrvarske izdelke, galanterijo, drobnarije, ovojni in cigaretni papir, stročnice, kremo za čevlje (Cipulin, Kebrin, Jurjevo, Ilirija, Fex) na debelo in drobno pri 1685

Drago Rosina, preje M. Stadler, MARIBOR, Vetrinjska ulica šte. 26.

„Priporočamo sledeče tvrdke“

KAROL ROJS Parni in umetni mlin v Središču Stavbeno podjetje in lesna trgovina, Ormož, D. M. Puščava 1655 1648

J. ZADRAVEC

„VINARIA D. D.“ TOMAŽIČ JOSIP Modni salon za uniformiranje in zaloga prvovrstnih haloških in civilne obleke. Celje, Glavni Ljutomerških vin. 1649 1647

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor,** Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

BERSON

Gumijevi podpetniki in podplati

1462

napravijo Vaše obuvalo trpežno in elegantno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri: **BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.**

